

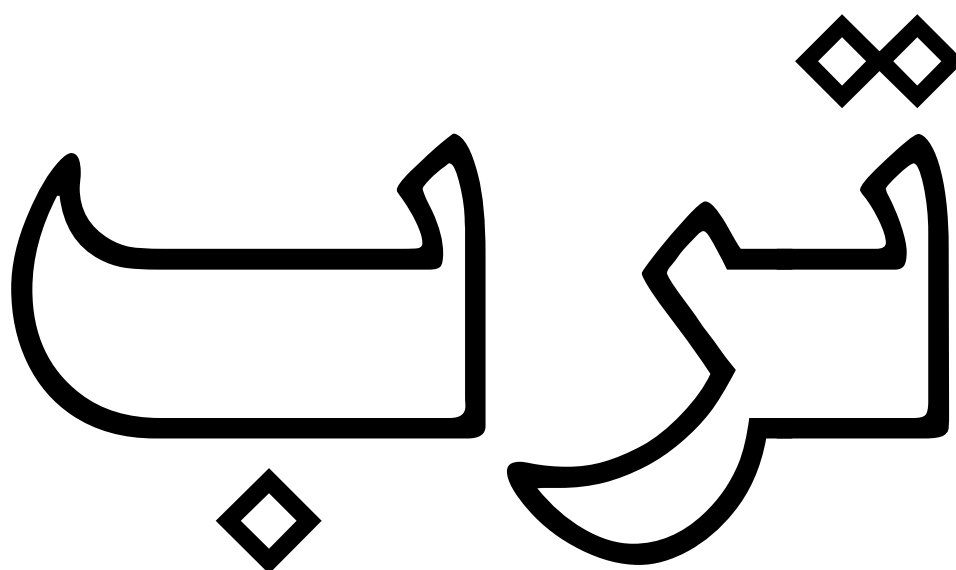

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۲۲۲

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۲۲۲، «ترب» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «ترب» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «ترب» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۲۲۲
ریشه	ترب
تعداد تکرار	۲۲
تعداد مشتقات	۸
تعداد ریشه مرتبط	۱۱۸

فهرست مشتقات

۱. اُتْرَابًا (۲)	۳. التَّرَائِبِ (۱)	۵. تُرَابًا (۹)	۷. تُرَابٍ (۶)
۲. اُتْرَابٌ (۱)	۴. التُّرَابِ (۱)	۶. تُرَابٌ (۱)	۸. مَثْرَبَةٌ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. آدم (۱)	۲۵. جد (۱)	۴۹. شد (۲)	۷۳. قدر (۱)	۹۷. نذر (۱)
۲. ابو (۱)	۲۶. جعل (۱)	۵۰. شيء (۳)	۷۴. قدم (۱)	۹۸. نزل (۱)
۳. اجل (۲)	۲۷. حکم (۱)	۵۱. شیخ (۱)	۷۵. قرب (۱)	۹۹. نشر (۱)
۴. اخر (۱)	۲۸. حمل (۱)	۵۲. صحب (۲)	۷۶. قرر (۱)	۱۰۰. نطف (۴)
۵. اذی (۱)	۲۹. حور (۱)	۵۳. صدق (۱)	۷۷. قصر (۱)	۱۰۱. نظر (۱)
۶. ارض (۱)	۳۰. خرج (۵)	۵۴. صفو (۱)	۷۸. قول (۷)	۱۰۲. نفق (۱)
۷. الله (۵)	۳۱. خلد (۱)	۵۵. صلب (۱)	۷۹. قوم (۲)	۱۰۳. نقص (۱)
۸. اله (۵)	۳۲. خلق (۹)	۵۶. صلد (۱)	۸۰. کتب (۱)	۱۰۴. نور (۱)
۹. امن (۲)	۳۳. دسس (۱)	۵۷. صوب (۱)	۸۱. کسب (۱)	۱۰۵. هدی (۱)
۱۰. انث (۱)	۳۴. دین (۱)	۵۸. طرف (۱)	۸۲. کعب (۱)	۱۰۶. هزز (۱)
۱۱. انس (۲)	۳۵. ربب (۱)	۵۹. طفل (۲)	۸۳. کفر (۵)	۱۰۷. همد (۱)
۱۲. انن (۵)	۳۶. ربو (۱)	۶۰. عجب (۲)	۸۴. کلل (۱)	۱۰۸. هون (۱)
۱۳. اول (۳)	۳۷. رجع (۱)	۶۱. عذب (۱)	۸۵. کون (۱۴)	۱۰۹. وبل (۱)
۱۴. اوی (۱)	۳۸. رجل (۱)	۶۲. عرب (۱)	۸۶. لعل (۱)	۱۱۰. وری (۱)
۱۵. ائی (۱)	۳۹. رحم (۱)	۶۳. عظم (۵)	۸۷. لیت (۱)	۱۱۱. وسم (۲)
۱۶. اپی (۳)	۴۰. ردد (۱)	۶۴. عقل (۱)	۸۸. مثل (۴)	۱۱۲. وضع (۱)
۱۷. بشر (۲)	۴۱. رذل (۱)	۶۵. علق (۲)	۸۹. مرء (۱)	۱۱۳. وعد (۱)
۱۸. بطل (۱)	۴۲. ربب (۱)	۶۶. علم (۳)	۹۰. مسک (۱)	۱۱۴. وفی (۲)
۱۹. بعث (۴)	۴۳. رئی (۲)	۶۷. عمر (۴)	۹۱. مضغ (۱)	۱۱۵. وله (۵)
۲۰. بعد (۲)	۴۴. زوج (۲)	۶۸. عنق (۱)	۹۲. منن (۱)	۱۱۶. یدی (۱)
۲۱. بلغ (۳)	۴۵. سکن (۱)	۶۹. عیسی (۱)	۹۳. موت (۶)	۱۱۷. یسر (۱)
۲۲. بهج (۱)	۴۶. سمو (۲)	۷۰. غلل (۱)	۹۴. مول (۱)	۱۱۸. یوم (۲)
۲۳. بین (۲)	۴۷. سوء (۲)	۷۱. غیر (۱)	۹۵. موه (۱)	
۲۴. ترک (۱)	۴۸. سوی (۱)	۷۲. قبل (۱)	۹۶. نبت (۱)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۲۶۴} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ ثُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ
۲. {آل عمران - ۵۹} إِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
۳. {الرعد - ۵} وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَ إِذَا كُنَّا تُرَابًا أَوْ إِنَّا لَنَجَىٰ خَلْقِي جَدِيدٍ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَغْلَالُ فِي أَعْتَابِهِمْ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
۴. {النحل - ۵۹} يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ
۵. {الكهف - ۳۷} قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا
۶. {الحج - ۵} يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لُبِّئِنَّا لَكُمْ وَتَقَرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَقَّىٰ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ يَهْبِجُ
۷. {المؤمنون - ۳۵} أَ يَعِدُّكُمْ أَنْتُمْ إِذَا مِتُّمْ وَ كُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا أَنْتُمْ تُخْرَجُونَ
۸. {المؤمنون - ۸۲} قَالُوا أَ إِذَا مِتْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَ إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ
۹. {النمل - ۶۷} وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَ إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاؤُنَا أَ إِنَّا لَمُخْرَجُونَ
۱۰. {الروم - ۲۰} وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ
۱۱. {فاطر - ۱۱} وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقِضُ مِنْ عُمْرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ
۱۲. {الصافات - ۱۶} أَ إِذَا مِتْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَ إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ
۱۳. {الصافات - ۵۳} أَ إِذَا مِتْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَ إِنَّا لَمَدِينُونَ
۱۴. {ص - ۵۲} وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ أَتُرَابٌ
۱۵. {غافر - ۶۷} هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَقَّىٰ مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ
۱۶. {ق - ۳} أَ إِذَا مِتْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ
۱۷. {الواقعة - ۳۷} غُرُبًا أَتْرَابًا
۱۸. {الواقعة - ۴۷} وَ كَانُوا يَقُولُونَ إِذَا مِتْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَ إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ
۱۹. {النبأ - ۳۳} وَ كَوَاعِبُ أَتْرَابًا
۲۰. {النبأ - ۴۰} إِنَّا أَنْزَلْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا
۲۱. {الطارق - ۷} يُخْرَجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَ التَّرَائِبِ
۲۲. {البلد - ۱۶} أَوْ مَسْكِينًا دَا مَثْرَبَةٍ